

ଓଁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ

ପ୍ରାଚୀନ ଭାରତୀୟ ବୈଦିକ ସାହିତ୍ୟ
Vedic Literature of Ancient India

ଶୁକ୍ଳ ଯଜୁର୍ବେଦ ବାଜସନେୟୀ ମାଧ୍ୟନ୍ଦିନ ସଂହିତା

(शुक्ल यजुर्वेद - वाजसनेयी माध्यन्दिन संहिता)
(Shukla Yajurveda - Vaajasaneyi Maadhyandina Samhitaa)

ସଂପାଦନ - ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ

Editor – Prakash Pradhan

ଭାଷା - ସଂସ୍କୃତ-ଓଡ଼ିଆ

Language – Sanskrit - Odia

ଶୁଦ୍ଧିକରଣ (Proofreading by)

ଶ୍ରୀ କମଳ ଲୋଚନ ପଣ୍ଡା

ଶ୍ରୀ ଶେଷଦେବ ଦାଶ

ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ

ସଂପାଦନା

prakash@scholarshoppe.com

ଶୁଦ୍ଧିକରଣ

ଶ୍ରୀ କମଳ ଲୋଚନ ପଣ୍ଡା

ଜିଲ୍ଲା ଅଧ୍ୟକ୍ଷ, ବୈଦିକ ବ୍ରାହ୍ମଣ ପରିଷଦ,

ସମ୍ବଲପୁର, ଓଡ଼ିଶା

klpandajsg@gmail.com

ଶ୍ରୀ ସେଷଦେବ ଦାଶ

ପୋତାମାରି ଗଡ଼, ସାନଖେମୁଣ୍ଡି,

ଗଞ୍ଜାମ, ଓଡ଼ିଶା

sesanirbhaya@gmail.com

ଅନ୍ଧାରର ଅନ୍ଧାର

।। ଅଥଃ ଅଷ୍ଟାତ୍ରିଂଶୋଧ୍ୟାୟଃ ।।

ଦେବସ୍ୟ ତ୍ୱା ସବିତୁଃ ପ୍ରସବେଶ୍ଚିନୋର୍ବାହୁଭ୍ୟାଂ ପୁଷ୍ଟୋ ହସ୍ତାଭ୍ୟାମ୍ ।
ଆ ଦଦେଦିତ୍ୟେ ରାସ୍ନାଃସି ॥ ୧ ॥

ଇତ ଏହ୍ୟଦିତ ଏହି ସରସ୍ୱତ୍ୟେହି ।
ଅସାବେହ୍ୟସାବେହ୍ୟସାବେହି ॥ ୨ ॥

ଅଦିତ୍ୟେ ରାସ୍ନାଃସୀନ୍ଦ୍ରାଣ୍ୟା ଉଷ୍ମୀଷଃ ।
ପୁଷାଃସି ଘର୍ମାୟ ଦୀଷ୍ଠ ॥ ୩ ॥

ଅଶ୍ୱିଭ୍ୟାଂ ପିନ୍ଧସ୍ୱ ସରସ୍ୱତ୍ୟେ ପିନ୍ଧସ୍ୱେନ୍ଦ୍ରାୟ ପିନ୍ଧସ୍ୱ ।
ସ୍ୱାହେନ୍ଦ୍ରବତ୍ ସ୍ୱାହେନ୍ଦ୍ରବତ୍ ସ୍ୱାହେନ୍ଦ୍ରବତ୍ ॥ ୪ ॥

ୟସ୍ତେ ସ୍ତନଃ ଶଶୟୋ ଯୋ ମୟୋଭୂୟୋ ରତ୍ନଧା ବସୁବିଦ୍ୟଃ ସୁଦତ୍ରଃ ।
ୟେନ ବିଶ୍ୱା ପୁଷ୍ୟସି ବାର୍ଯ୍ୟାଣି ସରସ୍ୱତି ତମିହ ଧାତବେକଃ ।
ଉର୍ବନ୍ତରିକ୍ଷମନ୍ତେମି ॥ ୫ ॥

ଗାୟତ୍ରଂ ଛନ୍ଦୋଃସି ତ୍ୱେଷୁଭଂ ଛନ୍ଦୋଃସି ଦ୍ୟାବାପୃଥିବୀଭ୍ୟାଂ ତ୍ୱା ପରି
ଗୃହ୍ଣାମ୍ୟନ୍ତରିକ୍ଷେଶୋପ ଯଜ୍ଞାମି ।
ଇନ୍ଦ୍ରାଶ୍ୱିନା ମଧୁନଃ ସାରଘସ୍ୟ ଘର୍ମଂ ପାତ ବସବୋ ଯଜତ ବାଟ୍ ।
ସ୍ୱାହା ସୂର୍ଯ୍ୟସ୍ୟ ରଶ୍ମୟେ ବୃଷ୍ଟିବନୟେ ॥ ୬ ॥

ସମୁଦ୍ରାୟ ତ୍ୱା ବାତାୟ ସ୍ୱାହା ସରିରାୟ ତ୍ୱା ବାତାୟ ସ୍ୱାହା ।
ଅନାଧୃଷ୍ୟାୟ ତ୍ୱା ବାତାୟ ସ୍ୱାହା ଧୃତିଧୃଷ୍ୟାୟ ତ୍ୱା ବାତାୟ ସ୍ୱାହା ।
ଅବସ୍ୟାବେ ତ୍ୱା ବାତାୟ ସ୍ୱାହା ଶିମିଦାୟ ତ୍ୱା ବାତାୟ ସ୍ୱାହା ॥ ୭ ॥

ଇନ୍ଦ୍ରାୟ ତ୍ୱା ବସୁମତେ ରୁଦ୍ରବତେ ସ୍ୱାହେନ୍ଦ୍ରାୟ ତ୍ୱାଽଽଦିତ୍ୟବତେ ସ୍ୱାହେନ୍ଦ୍ରାୟ
ତ୍ୱାଽଭିମାତିନ୍ଦ୍ରେ ସ୍ୱାହା ।
ସବିତ୍ରେ ତ୍ୱ ରତ୍ନମତେ ବିଭୁମତେ ବାଜବତେ ସ୍ୱାହା ବୃହସ୍ପତୟେ ତ୍ୱା
ବିଶ୍ୱଦେବ୍ୟାବତେ ସ୍ୱାହା ॥ ୮ ॥

ୟମାୟ ତ୍ୱାଽଙ୍ଗିରସ୍ୱତେ ପିତୃମତେ ସ୍ୱାହା ।
ସ୍ୱାହା ଘର୍ମାୟ ସ୍ୱାହା ଘର୍ମଃ ପିତ୍ରେ ॥ ୯ ॥

ବିଶ୍ୱା ଆଶା ଦକ୍ଷିଣସଦ୍ବିଶ୍ୱାନ୍ ଦେବାନୟାତିହ ।
ସ୍ୱାହାକୃତସ୍ୟ ଘର୍ମସ୍ୟ ମଧୋଃ ପିବତମଶ୍ୱିନା ॥ ୧୦ ॥

ଦିବି ଧା ଇମଂ ଯଜ୍ଞମିମଂ ଯଜ୍ଞଂ ଦିବି ଧାଃ ।
ସ୍ୱାହାଽଗ୍ନୟେ ଯଜ୍ଞିୟାୟ ଶଂ ଯଜୁର୍ଭ୍ୟଃ ॥ ୧୧ ॥

ଅଶ୍ୱିନା ଘର୍ମଂ ପାତଃ ହାର୍ଦ୍ଦାନମହର୍ଦ୍ଦବାଭିରୁତିଭିଃ ।
ତନ୍ନାୟିଣେ ନମୋ ଦ୍ୟାବାପୃଥିବୀଭ୍ୟାନ୍ ॥ ୧୨ ॥

ଅପାତାମଶ୍ୱିନା ଘର୍ମମନୁ ଦ୍ୟାବାପୃଥିବୀ ଅମଞ୍ଚସାତାନ୍ ।
ଇହୈବ ରାତୟଃ ସନ୍ତୁ ॥ ୧୩ ॥

ଇଷେ ପିନୁସ୍ତୋଜେ ପିନୁସ୍ତୁ ବ୍ରହ୍ମଣେ ପିନୁସ୍ତୁ କ୍ଷତ୍ରାୟ ପିନୁସ୍ତୁ ଦ୍ୟାବାପୃଥିବୀଭ୍ୟାଂ ପିନୁସ୍ତୁ ।
ଧର୍ମାସି ସୁଧର୍ମାନେନ୍ୟସ୍ତେ ନୃମ୍ଣାନି ଧାରୟ ବ୍ରହ୍ମ ଧାରୟ କ୍ଷତ୍ରଂ ଧାରୟ ବିଶଂ ଧାରୟ ॥ ୧୪ ॥

ସ୍ବାହା ପୂଷ୍ଟେ ଶରସେ ସ୍ବାହା ଗ୍ରାବଭ୍ୟଃ ସ୍ବାହା ପ୍ରତିରବେଭ୍ୟଃ ।
ସ୍ବାହା ପିତୃଭ୍ୟା ଉର୍ଧ୍ବବର୍ହିର୍ଭ୍ୟୋ ଘର୍ମପାବଭ୍ୟଃ ସ୍ବାହା ଦ୍ୟାବାପୃଥିବୀଭ୍ୟାଃ
ସ୍ବାହା ବିଶ୍ବେଭ୍ୟୋ ଦେବେଭ୍ୟଃ ॥ ୧୫ ॥

ସ୍ବାହା ରୁଦ୍ରାୟ ରୁଦ୍ରହୃତୟେ ସ୍ବାହା ସଂ ଜ୍ୟୋତିଷା ଜ୍ୟୋତିଃ ।
ଅହଃ କେତୁନା ଭୃଷତାଃ ସୁଜ୍ୟୋତିର୍ଜ୍ୟୋତିଷା ସ୍ବାହା ।
ରାତ୍ରିଃ କେତୁନା ଭୃଷତାଃ ସୁଜ୍ୟୋତିର୍ଜ୍ୟୋତିଷା ସ୍ବାହା ।
ମଧୁ ହୃତମିନ୍ଦ୍ରତମେ ଅଗ୍ନାବଶ୍ୟାମ ତେ ଦେବ ଘର୍ମ ନମସ୍ତେ ଅସ୍ତୁ ମା ମା ହିଃସୀଃ ॥ ୧୬ ॥

ଅଭୀମଂ ମହିମା ଦିବଂ ବିପ୍ରୋ ବଭୂବ ସପ୍ରଥାଃ ।
ଉତ ଶ୍ରବସା ପୃଥିବୀଃ ସଃ ସୀଦସ୍ତୁ ମହାଂ ଅସି ରୋଚସ୍ତୁ ଦେବବୀତମଃ ।
ବିଧୁମମଗ୍ନେ ଅରୁଷଂ ମିୟେଧ୍ୟା ସୃଜ ପ୍ରଶସ୍ତୁ ଦର୍ଶତମ୍ ॥ ୧୭ ॥

ୟା ତେ ଘର୍ମ ଦିବ୍ୟା ଶୁଗ୍ୟା ଗାୟତ୍ରୀଃ ହବିର୍ଧାନେ ।
ସା ତ ଆ ପ୍ୟାୟତାଂ ନିଷ୍ଠୟାୟତାଂ ତସ୍ୟୈ ତେ ସ୍ବାହା ।
ୟା ତେ ଘର୍ମାନ୍ତରିକ୍ଷେ ଶୁଗ୍ୟା ତ୍ରିଷ୍ଟୁଭ୍ୟାଗ୍ନୀଧ୍ରେ ।
ସା ତ ଆ ପ୍ୟାୟତାଂ ନିଷ୍ଠୟାୟତାଂ ତସ୍ୟୈ ତେ ସ୍ବାହା ।
ୟା ତେ ଘର୍ମ ପୃଥିବ୍ୟାଃ ଶୁଗ୍ୟା ଜଗତ୍ୟାଃ ସଦସ୍ୟା ।
ସା ତ ଆ ପ୍ୟାୟତାଂ ନିଷ୍ଠୟାୟତାଂ ତସ୍ୟୈ ତେ ସ୍ବାହା ॥ ୧୮ ॥

କ୍ଷତ୍ରସ୍ୟ ତ୍ବା ପରୟାୟ ବ୍ରହ୍ମଣସ୍ତନ୍ତଂ ପାହି ।
ବିଶସ୍ତ୍ବା ଧର୍ମଶା ବୟମନୁ କ୍ରାମାମ ସୁବିତାୟ ନବ୍ୟସେ ॥ ୧୯ ॥

ଚତୁଃ ସ୍ତ୍ରୀକ୍ତିର୍ନାଭିରୂତସ୍ୟ ସପ୍ରଥାଃ ସ ନୋ ବିଶ୍ବାୟୁଃ ସପ୍ରଥାଃ ସ ନଃ ସର୍ବାୟୁଃ ସପ୍ରଥାଃ ।
ଅପ ଦ୍ବୈଷୋ ଅପ ହୃରୋଽନ୍ୟବ୍ରତସ୍ୟ ସଶ୍ଚିମ ॥ ୨୦ ॥

ଘର୍ମେତଞ୍ଜେ ପୁରୀଷଂ ତେନ ବର୍ଧସ୍ବ ଚା ଚ ପ୍ୟାୟସ୍ବ ।
ବର୍ଧିଷୀମହି ଚ ବୟମା ଚ ପ୍ୟାସିଷୀମହି ॥ ୨୧ ॥

ଅଚିକ୍ରଦଦୃଷା ହରିର୍ମହାନ୍ନିତ୍ରୋ ନ ଦର୍ଶତଃ ।
ସଃ ସୁର୍ଯ୍ୟେଣ ଦିଦ୍ୟୁତଦୁଦଧିର୍ନିଧିଃ ॥ ୨୨ ॥

ସୁମିତ୍ରିୟା ନ ଆପ ଓଷଧୟଃ ସନ୍ତ ଦୁର୍ମିତ୍ରିୟାସ୍ତସ୍ତୈ ସନ୍ତ ଯୋଃସ୍ଥାନ
ଦୈଷ୍ଟି ଯଂ ଚ ବୟଂ ଦ୍ବିଷ୍ଣୁଃ ॥ ୨୩ ॥

ଉଦ୍ୟୟଂ ତମସୟୂରି ସ୍ବଃ ପଶ୍ୟନ୍ତ ଉତ୍ତରମ୍ ।
ଦେବଂ ଦେବତ୍ରା ସୂର୍ଯ୍ୟମଗନ୍ତୁ ଜ୍ୟୋତିରୁତ୍ତମମ୍ ॥ ୨୪ ॥

ଏଧୋଃସ୍ୟୋଧିଷୀମହି ସମିଦସି ତେଜୋଃସି ତେଜୋ ମୟି ଧେହି ॥ ୨୫ ॥

ୟାବତୀ ଦ୍ୟାବାପୃଥିବୀ ଯାବଜ ସପ୍ତ ସିନ୍ଧବୋ ବିତସ୍ଥିରେ ।
ତବନ୍ତମିନ୍ଦ୍ର ତେ ଗ୍ରହମୂର୍ତ୍ତା ଗୃହ୍ଣାମ୍ୟକ୍ଷିତଂ ମୟି ଗୃହ୍ଣାମ୍ୟକ୍ଷିତମ୍ ॥ ୨୬ ॥

ମୟି ତ୍ୟଦିନ୍ଦ୍ରିୟଂ ବୃହନ୍ନୟି ଦକ୍ଷୋ ମୟି କ୍ରତୁଃ ।
ଘର୍ମସ୍ତ୍ରିଶୁଗ୍ନି ରାଜତି ବିରାଜା ଜ୍ୟୋତିଷା ସହ ବ୍ରହ୍ମଣା ତେଜସା ସହ ॥ ୨୭ ॥

ପୟସୋ ରେତ ଆତୃତଂ ତସ୍ୟ ଦୋହମଶୀମହ୍ୟୁତରାମୁତରାଃ ସମାମ୍ ।
ଦ୍ବିଷଃ ସଂବୃକ୍ କ୍ରତ୍ବେ ଦକ୍ଷସ୍ୟ ତେ ସୁଷୁମ୍ନଶସ୍ୟ ତେ ସୁଷୁମ୍ନଶାଗ୍ନିହୃତଃ ।
ଇନ୍ଦ୍ରପୀତସ୍ୟ ପ୍ରଜାପତିଭକ୍ଷିତସ୍ୟ ମଧୁମତ ଉପହୃତ ଉପହୃତସ୍ୟ ଭକ୍ଷୟାମି ॥ ୨୮ ॥

ଋଷି, ଦେବତା ଓ ଛନ୍ଦ ବିବରଣୀ

॥ ଋଷିଃ ॥

୧-୪ - ଦଧୀତ୍ ଆଥର୍ବଣଃ । ୫-୨୨, ୨୭-୨୮ - ଦୀର୍ଘତମାଃ । ୨୩ - ମେଧାତିଥିଃ ।
୨୪-୨୫ - ପ୍ରସ୍ନଶ୍ଚ ॥

॥ ଦେବତା ॥

୧ - ସବିତା, ରତ୍ନ । ୨ - ଗୌ । ୩ - ରତ୍ନ, ବସୁ । ୪ - ଲିଂଗୋକ୍ତଃ, ବିପ୍ଳବଃ । ୫ - ବାକ୍ ।
୬ - ପରୀଶାସ, ମହାବୀର, ଧର୍ମଃ, ବିଶ୍ୱେଦେବାଃ । ୭-୮ - ବାତନାମଃ । ୯ - ବାତନାମଃ, ଧର୍ମଃ
। ୧୦, ୧୩ - ଅଶ୍ୱିନୌ । ୧୧, ୧୮-୨୨ - ଧର୍ମଃ । ୧୨ - ଅଶ୍ୱିନୌ ଆଦି । ୧୪ - ଧର୍ମଃ, ଖର ।
୧୫ - ପୁଷ୍ଟା ଆଦି । ୧୬ - ରୁଦ୍ରାଃ, ପୟଃ ଧର୍ମଃ । ୧୭ - ଅଗ୍ନିଃ । ୨୩ - ଆପଃ । ୨୪ - ସୂର୍ଯ୍ୟଃ
। ୨୫ - ସମିତ୍ । ୨୬ - ଦଧିଧର୍ମଃ । ୨୭ - ଯଜ୍ଞମାନ-ଆଶୀର୍ବାଦ । ୨୮ - ଯଜ୍ଞମାନ-ଆଶୀର୍ବାଦ,
ଦଧିଧର୍ମଃ ॥

॥ ଛନ୍ଦ ॥

୧ - ବିରାଟ୍ ଆର୍ଚୀ ପଂକ୍ତି । ୨ - ନିତୃତ୍ ଗାୟତ୍ରୀ । ୩ - ଭୃଗିକ୍ ସାମ୍ନୀ ବୃହତୀ ।
୪, ୧୨ - ଆର୍ଚୀ ପଂକ୍ତି । ୫ - ନିତୃତ୍ ଅତିଜଗତୀ । ୬ - ନିତୃତ୍ ଅତ୍ୟଷ୍ଟି । ୭, ୮ - ଅଷ୍ଟି ।
୯ - ଭୃଗିକ୍ ଗାୟତ୍ରୀ । ୧୦, ୨୧ - ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ । ୧୧ - ବିରାଟ୍ ଉଷ୍ଟିକ୍ । ୧୩ - ନିତୃତ୍ ଉଷ୍ଟିକ୍ ।
୧୪ - ଅତିଶକ୍ତୁରୀ । ୧୫ - ସ୍ୱରାଟ୍ ଜଗତୀ । ୧୬ - ଭୃଗିକ୍ ଅତିଧୃତି । ୧୭ - ନିତୃତ୍
ଅତିଶକ୍ତୁରୀ । ୧୮ - ଭୃଗିକ୍ ଆକୃତି । ୧୯ - ନିତୃତ୍ ଉପରିଷ୍ଠାତ୍ ବୃହତୀ । ୨୦ - ନିତୃତ୍
ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ । ୨୨ - ପରୋଷ୍ଟିକ୍ । ୨୩ - ନିତୃତ୍ ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ । ୨୪ - ବିରାଟ୍ ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ ।
୨୫ - ସାମ୍ନୀ ପଂକ୍ତି । ୨୬ - ସ୍ୱରାଟ୍ ପଂକ୍ତି । ୨୭ - ପଂକ୍ତି । ୨୮ - ସ୍ୱରାଟ୍ ଧୃତି ॥

॥ ଇତି ଅଷ୍ଟାତ୍ରିଂଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ସମାପ୍ତଃ ॥

